

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра міжнародних економічних відносин

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Ректор (перший проректор)

_____ Прушківський В.Г.
“_____” _____ 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ППН 03 Економічні ризики у міжнародних транзакціях

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 292 «МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 29 «МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ»

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА МІЖНАРОДНИЙ БІЗНЕС

Економіко-гуманітарний інститут, Гуманітарний факультет

Робоча програма з дисципліни Економічні ризики у міжнародних транзакціях для студентів спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини, галузі знань 29 Міжнародні відносин
„___” ____, 2017 року - _ с.

Розробники: к. філол. н., доцент Мелещенко А.І

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин
Протокол від “___” _____ 2017 року № ___

Завідувач кафедри міжнародних економічних відносин _____ (Прушківська Е.В.)
(підпис) (прізвище та ініціали)
“___” _____ 2017 року

Схвалено методичною комісією гуманітарного факультету

Протокол від “___” _____ 2017 року № ___

Голова _____ (Дєдков М.В.) «___» _____ 2017 року
(підпис) (прізвище та ініціали)

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 29 Міжнародні відносини	Вибіркова	
	Напрямок підготовки 29 Міжнародні економічні відносини		
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): 292 Міжнародні економічні відносини,	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		5-й	5-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання : Специфічні показники економічного ризику при транзакціях.		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		10-й	10-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4,8		Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	28 год.
	Практичні, семінарські		
	14 год.		2
	Лабораторні		
	0 год.		0 год.
	Самостійна робота		
	78 год.		112 год.
	Індивідуальні завдання: 18 год.		
Вид контролю: іспит			

Примітка: Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
 для денної форми навчання – 35% / 65%
 для заочної форми навчання – 6,7% / 93,3%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета дисципліни – формування у студентів базових теоретичних знань та практичних навичок щодо управління економічними ризиками при транзакціях в умовах глобалізації, підготовка висококваліфікованого спеціаліста у галузі міжнародного бізнесу та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, який був би спроможний приймати управлінські рішення за умов ризику та невизначеності, вимірювати ризик на різних рівнях економічного управління, знизити фінансові ризики на підприємстві чи на фінансовому ринку сучасними методами, управляти валютними ризиками: операційними, трансляційними та економічними.

2.2. Завдання навчальної дисципліни

Завдання дисципліни - вивчення основних понять та положень курсу, засвоєння теоретичних, методологічних та практичних засобів оцінки управління економічними валютними ризиками у міжнародних транзакціях, основних видів деривативів у біржових операціях та механізмів їх хеджування, методів оцінки економічного валютного ризику, ризику втрат від зміни потоків грошових коштів та від зміни курсу акцій, обліку трансляційного валютного ризику, виміру операційного валютного ризику та стратегій управління економічними валютними ризиками.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

основні поняття і положення управління економічними ризиками у міжнародних транзакціях;
основні методи оцінки економічного валютного ризику;
основні теорії ризик-менеджменту;
основні види валютного ризику у біржовій торгівлі цінними паперами та методи їх хеджування;
різні види класифікації економічного валютного ризику;
основні види деривативів, які обертаються на біржах та операцій з ними;

вміти:

розв'язувати економічні завдання з урахуванням невизначеності та економічного валютного ризику;
аналізувати одержані результати з різних видів економічного ризику у міжнародних транзакціях та прогнозувати коливання обмінних валютних курсів;
здійснювати вибір за умов ризику при операціях на біржових ринках;
приймати рішення за умов ризику;
вміти вимірювати ризик та хеджувати його за допомогою угод та інших біржових операцій;
вміти управляти змінами потоків грошових коштів;
розкрити види валютних ризиків, які існують у біржовій торгівлі деривативами та у діяльності фірм;
проводити облік трансляційного валютного ризику.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей:

загальних:

- здатність до абстрактного, креативного, критичного мислення, аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу та ресурсів
- здатність систематизувати та синтезувати інформацію з різних джерел, використовуючи інноваційні підходи та технології, програмне забезпечення з урахуванням крос-культурних особливостей суб'єктів МЕН

- здатність працювати самостійно та в команді, вміти брати на себе ініціативу і відповідальність, мотивувати та керувати роботою інших для досягнення поставлених цілей

- здатність самостійно організовувати та здійснювати наукові дослідження проблем міжнародних економічних відносин, продукувати гіпотези, визначати наукові проблеми, готувати наукові тексти та доповіді, здійснювати публічну апробацію результатів досліджень.

фахових:

- здатність до формування обґрунтованих пропозицій щодо налагодження міжнародних економічних відносин на всіх рівнях їх реалізації

- здатність застосовувати кумулятивні знання, науково-технологічні досягнення, інформаційні технології для осягнення сутності феномену нової економіки, виявлення закономірностей та тенденцій новітнього розвитку світового господарства

- здатність впроваджувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів МEB

- здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації.

- здатність оцінювати масштаби діяльності глобальних фірм та їх позиції на світових

ринках

- здатність впроваджувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів МEB

- здатність визначати й оцінювати прояви економічного ризику у транзакціях, виклики та дисбаланси глобального розвитку ринку цінних паперів

- здатність прогнозувати тенденції розвитку глобальних ринків з урахуванням кон'юнктурних змін

Результати навчання даної дисципліни деталізують такі **програмні результати навчання:**

1. Демонструвати знання та навички з ділових комунікацій у сфері міжнародних економічних відносин, а також ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях, включаючи усну та письмову комунікацію іноземною мовою/іноземними мовами
2. Демонструвати неординарні підходи у розв'язанні практичних завдань, уміння креативно мислити, проявляти гнучкість у прийнятті рішень на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу та ресурсів на засадах використання різних діагностичних методологій провідних міжнародних організацій
3. Систематизувати, синтезувати й упорядковувати отриману інформацію, ідентифікувати проблеми, формулювати висновки і розробляти рекомендації, використовуючи інноваційні підходи та технології, програмне забезпечення з метою розв'язання практичних завдань з урахуванням крос-культурних особливостей суб'єктів МEB
4. Ідентифікувати зміни кон'юнктури ринків під дією невизначених факторів, здійснювати їх компаративний аналіз, критично оцінювати наслідки продукованих ідей та прийнятих рішень з метою прогнозування тенденції розвитку глобальних ринків
5. Приймати обґрунтовані рішення, працювати самостійно і в команді, брати на себе ініціативу та відповідальність, мотивувати та керувати роботою інших для досягнення поставлених цілей забезпечувати якість виконуваних робіт, аргументувати результативність економічної діяльності у мінливому середовищі
6. Демонструвати дослідницькі навички, що проявляються в оригінальності дослідження, здатності продукувати нові наукові гіпотези в обраній галузі,

вибирати належні напрями і відповідні методи для їх реалізації, беручи до уваги наявні ресурси; інтерпретувати результати проведених досліджень, вміти їх презентувати, знаходити засоби розв'язання проблем і прогнозувати майбутні наслідки прийнятих рішень

7. Аналізувати нормативно-правові документи, оцінювати аналітичні звіти, грамотно використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали, вести прикладні аналітичні розробки, професійно готувати аналітичні матеріали, з метою формування пропозиції налагодження міжнародних економічних відносин на всіх рівнях їх реалізації
8. Демонструвати розуміння закономірностей та тенденцій новітнього розвитку світового господарства та феномену нової економіки з урахуванням процесів інтелектуалізації, інформатизації та науково-технологічного обміну
9. Усвідомлювати необхідність самонавчання впродовж усього життя та постійного самовдосконалення; прагнути професійного зростання, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін, та застосування міждисциплінарного підходу у формуванні знань.

2.3. Перелік попередніх та супутніх і наступних навчальних дисциплін

№ з/п	Попередні навчальні дисципліни	Супутні і наступні навчальні дисципліни
1.	Міжнародні фінанси	Страховання у міжнародній діяльності
2.	Галузеві аспекти міжнародного бізнесу	Міжнародний маркетинг
3.	Етика міжнародного бізнесу	Основи інноваційного розвитку міжнародного бізнесу
4.	Міжнародний офшорний бізнес	Дипломатичний протокол та етикет
5.	Грошова-кредитна система та монетарна політика	Глобальні проблеми світового господарства і національної економіки
6.	Міжнародна макроекономіка	

3. Анотація навчальної дисципліни

Дисципліна «Економічні ризики у міжнародних транзакціях» спрямована на ознайомлення студентів з основами теоретичних і практичних знань в області управління міжнародними інвестиційними ризиками в умовах глобалізації світової економіки, на аналіз ризику втрат від зміни потоків грошових коштів, проведення обліку трансляційного валютного ризику та ціноутворення і синхронізації потоків грошових коштів, проведення операцій на біржі з короткостроковими і довгостроковими валютними, процентними ф'ючерсами та біржовими валютними опціонами.

Необхідність вивчення дисципліни при підготовці економіста-міжнародника обумовлена зростаючою роллю економічних ризиків у міжнародних транзакціях як елемента системи ризик-менеджменту господарюючого суб'єкта, орієнтованого на зовнішньоекономічну та біржову діяльність, оскільки дозволяє мінімізувати фінансові втрати учасників угоди внаслідок непередбачених обставин, в тому числі й коливання валютних курсів в умовах нестабільності ринку цінних паперів або неналежного виконання партнером своїх зобов'язань.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи управління міжнародними інвестиційними ризиками в умовах глобалізації світової економіки.

Тема 1 . Теоретичні основи управління міжнародними інвестиційними ризиками в умовах глобалізації світової економіки.

Питання

- Економічна невизначеність та внутрішня природа економічних ризиків.
- Загальна характеристика ринку похідних інструментів.
- Проблема управління ризиками.

Тема 2. Управління валютними ризиками.

Питання

- Операційний валютний ризик.
- Трансляційний ризик та підходи до нього.
- Прийняття валютного ризику.
- Економічний валютний ризик.
- Сховані ризики.
- Процентний ризик.

Тема 3 . Ризик втрат від зміни потоків грошових коштів.

Питання

- Портфельний ризик.
- Економічний ризик.
- Ризик втрат від зміни курсу акцій.
- Стратегії управління ризиком.

Тема 4 . Облік трансляційного валютного ризику.

Питання

- Вимір трансляційного валютного ризику.
- Метод підсумкового курсу.
- Часовий метод.
- Положення про систему стандартів обліку.
- Позики в іноземній валюті як засіб хеджування інвестицій ТНК у закордонні підприємства.

Тема 5 . Ціноутворення і синхронізація потоків грошових коштів.

Питання

- Валюта рахунку-фактури.
- «Подушки».
- Валютні «коктейлі».
- Синхронізація потоків грошових коштів.
- Компенсації.
- Форвардні операції з валютою.
- Головні поняття.
- Премія та дисконт.

- Визначення форвардного курсу.
- Підтримка паритету процентних ставок.

Тема 6 . Форвардна валюта.

Питання

- Продовження форвардного контракту.
- Форвардні опціони з відкритим терміном виконання.
- Валютні контокоренти.
- Форвардні опціони з перехресними датами.
- Форвардні крос-курси.
- Угоди форвард-форвард.
- Покриття.

Тема 7 . Форвардні процентні ставки.

Питання

- Узгоджені процентні ставки, прийняті Асоціацією британських банкірів.
- Хеджування ризику за допомогою угод про майбутню процентну ставку.
- Виконання угоди шляхом укладання зустрічного контракту.
- Формула компенсації.

Змістовий модуль 2. Короткострокові і довгострокові валютні, процентні ф'ючерси та біржові валютні опціони.

Тема 1. Прогнозування обмінних курсів.

Питання

- Паритет купівельної спроможності валют.
- Прогнозування за допомогою форвардних курсів та процентних ставок.
- Вибіркове покриття.

Тема 2. Валютні ф'ючерси та їх сутність.

Питання

- Лондонська міжнародна біржа фінансових ф'ючерсів.
- Хеджування валютного ризику. Закриття позиції. Базис.
- Тік.
- Гарантійні внески.
- Паритет процентних ставок.

Тема 3. Короткострокові процентні ф'ючерси.

Питання

- Встановлення ціни на короткострокові процентні ф'ючерсні контракти.
- Визначення ф'ючерсних цін.
- Стрипи, роли,спреди.

Тема 4. Довгострокові процентні ф'ючерси.

Питання

- Ф'ючерсні контракти на державні облігації Великобританії та США.
- Хеджування вартості інвестиційного портфелю.
- Хеджування потоку грошових коштів.
- Поставка цінних паперів.
- Коефіцієнт перерахунку.
- Ціна поставки облігації.
- Арбітраж «кеш енд керрі».
- Базисний ризик.

- Модель хеджування.

Тема 5. Ф'ючерсні контракти на звичайні акції.

Питання

- Контракти на індекс FTSE 100.
- Перехресне хеджування. Коефіцієнти хеджування.
- Фактори, які впливають на ф'ючерсні ціни.

Тема 6. Використання валютних опціонів та їх продаж.

Питання

- Прості позиції валютного опціону.
- Хеджування та спекуляція.
- Визначення премії.
- Премії опціонів.

Тема 7. Біржові валютні опціони.

Питання

- Хеджування та спекуляція опціонами без їх виконання.
- Дельта - хеджування.
- Цінові спекуляції опціонів.
- Техніка використання опціонних угод. Угоди з біржовими рпціонами.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усьог о	у тому числі					усьог о	у тому числі				
		л	сем	Ла б	ін д	с.р.		л	сем	ла б	ін д	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи управління міжнародними інвестиційними ризиками в умовах глобалізації світової економіки.												
Тема 1. Теоретичні основи управління міжнародними інвестиційними ризиками в умовах глобалізації світової економіки.	8,5	2	1		1	4,5	9,88	0,4 3	0,1 5		1,3	8
Тема 2. Управління валютними ризиками.	8,5	2	1		1	4,5	9,88	0,4 3	0,1 5		1,3	8
Тема 3. Ризик втрат від зміни потоків грошових коштів.	8,5	2	1		1	4,5	9,88	0,4 3	0,1 5		1,3	8
Тема 4. Облік трансляційного	8,5	2	1		1	4,5	9,88	0,4 3	0,1 5		1,3	8

валютного ризику.												
Тема 5. Ціноутворення і синхронізація потоків грошових коштів.	8,5	2	1		1	4,5	9,88	0,4 3	0,1 5		1,3	8
Тема 6. Форвардна валюта.	8,5	2	1		1	4,5	9,88	0,4 3	0,1 5		1,3	8
Тема 7. Форвардні процентні ставки.	9	2	1		1,5	4,5	9,88	0,4 3	0,1 5		1,3	8
Разом за змістовим модулем 1	60	1 4	7		7,5	31, 5	69,16	3	1		9	56
1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 2. Короткострокові і довгострокові валютні, процентні ф'ючерси та біржові валютні опціони.												
Тема 1. Прогнозування обмінних курсів.	8,5	2	1		1	4,5	7,8	0,4 3	0,1 5		1,3	8
Тема 2. Валютні ф'ючерси та їх сутність.	8,5	2	1		1	4,5	7,8	0,4 3	0,1 5		1,3	8
Тема3. Короткострокові процентні ф'ючерси.	8,5	2	1		1	4,5	7,8	0,4 3	0,1 5		1,3	8
Тема 4. Довгострокові процентні ф'ючерси.	8,5	2	1		1	4,5	7,8	0,4 3	0,1 5		1,3	8
Тема 5. Ф'ючерсні контракти на звичайні акції.	8,5	2	1		1	4,5	7,8	0,4 3	0,1 5		1,3	8
Тема6. Використання валютних опціонів та їх продаж.	8,5	2	1		1	4,5	7,8	0,4 3	0,1 5		1,3	8
Тема 7. Біржові валютні опціони.	9	2	1		1,5	4,5	7,8	0,4 3	0,1 5		1,3	8
Разом за змістовим модулем 2	60	1 4	7		7,5	31, 5	50,84	3	1		9	56
Усього годин	120	2 8	14		15	63	120	6	2		18	11 2
Модуль 2												
ІНДЗ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Теоретичні основи управління міжнародними інвестиційними ризиками в умовах глобалізації світової економіки. Економічна невизначеність та внутрішня природа економічних ризиків. Загальна характеристика ринку похідних інструментів. Проблема управління ризиками. Управління валютними ризиками. Операційний валютний ризик Трансляційний ризик та підходи до нього. Прийняття валютного ризику.	2

	Економічний валютний ризик. Сховані ризики. Процентний ризик.	
2	Ризик втрат від зміни потоків грошових коштів. Портфельний ризик. Економічний ризик. Ризик втрат від зміни курсу акцій. Стратегії управління ризиком. Облік трансляційного валютного ризику. Вимір трансляційного валютного ризику. Метод підсумкового курсу. Часовий метод. Положення про систему стандартів обліку. Позики в іноземній валюті як засіб хеджування інвестицій ТНК у закордонні підприємства.	2
3	Ціноутворення і синхронізація потоків грошових коштів. Валюта рахунку-фактури. «Подушки». Валютні «коктейлі». Синхронізація потоків грошових коштів. Компенсації. Форвардні операції з валютою. Головні поняття. Премія та дисконт. Визначення форвардного курсу. Підтримка паритету процентних ставок. Форвардна валюта. Продовження форвардного контракту. Форвардні опціони з відкритим терміном виконання. Валютні контокоренти. Форвардні опціони з перехресними датами. Форвардні крос-курси. Угоди форвард-форвард. Покриття.	2
4	Форвардні процентні ставки. Узгоджені процентні ставки, прийняті Асоціацією британських банкірів. Хеджування ризику за допомогою угод про майбутню процентну ставку. Виконання угоди шляхом укладання зустрічного контракту. Формула компенсації. Прогнозування обмінних курсів. Паритет купівельної спроможності валют. Прогнозування за допомогою форвардних курсів та процентних ставок. Вибіркове покриття.	2
5	Валютні ф'ючерси та їх сутність. Лондонська міжнародна біржа фінансових ф'ючерсів. Хеджування валютного ризику. Закриття позиції. Базис. Тік. Гарантійні внески. Паритет процентних ставок. Короткострокові процентні ф'ючерси. Встановлення ціни на короткострокові процентні ф'ючерсні контракти. Визначення ф'ючерсних цін. Стрипи, роли,спреди.	2
6	Довгострокові процентні ф'ючерси. Ф'ючерсні контракти на державні облігації Великобританії та США. Хеджування вартості інвестиційного портфелю. Хеджування потоку грошових коштів. Поставка цінних паперів. Коефіцієнт перерахунку. Ціна поставки облігації. Арбітраж «кеш енд керрі». Базисний ризик. Модель хеджування. Ф'ючерсні контракти на звичайні акції. Контракти на індекс FTSE 100. Перехресне хеджування. Коефіцієнти хеджування. Фактори, які впливають на ф'ючерсні ціни.	2
7	Використання валютних опціонів та їх продаж. Прості позиції валютного опціону. Хеджування та спекуляція. Визначення премії. Премії опціонів. Біржеві валютні опціони. Хеджування та спекуляція опціонами без їх виконання. Дельта-хеджування. Цінові спекуляції опціонів. Техніка використання опціонних угод. Угоди з біржовими опціонами.	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
1	Вибіркове покриття. Прогнозування процентних ставок	4,5
2	Позиції по процентним ставкам угод форвард-форвард	4,5
3	Спекуляція фінансовими ф'ючерсами на спредах. Типи наказів.	4,5
4	Комплексна стратегія використання валютних опціонів.	4,5
5	Вертикальні спреди. Волатильні стратегії	4,5
6	Валютні свопи.	4,5
7	Процентні опціони.	4,5
8	Техніка використання опціонних угод	4,5
9	Кепи та колари..	4,5

10	Облік фінансових ф'ючерсів та опціонів.	4,5
11	Вживання основних принципів обліку.	4,5
12	Валютно-фінансові деривативи.	4,5
13	Сучасна ф'ючерсна біржа.	4,5
14	Сучасна структура світового ф'ючерсного ринку.	4,5
15	Проблема вибору обміну валют або трансляції валют.	4,5
16	Оподаткування ф'ючерсів та опціонів.	4,5
17	Валютні овердрафти.	1,5
18	Хеджування процентного ризику.	1,5
19	Отримання позик у іноземній валюті та інвестування.	1,5
20	Сучасні електронні біржові системи.	1,5
	Разом	78

Для студентів денної форми навчання – 1 самостійна домашня робота з кожного змістовного модуля.

7. Індивідуальні завдання

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
1	Угода про валютний обмін	1
2	Ф'ючерсні контракти на процентні ставки.	1
3	Різниця між ф'ючерсними та форвардними валютними ринками.	1
4	Валютні ф'ючерси та шилінгові операції.	1
5	Особливості роботи системи Глобекс.	1
6	Розвиток системи сучасної біржової торгівлі.	2
7	Свопи на базі активів.	1
8	Процедури обліку та оподаткування свопів.	1
9	Відкриті позиції	2
10	Валютно-процентні свопи	1
11	Компенсаційні кредити	1
12	Паралельні позики	1
13	Облігації та кредити «прив'язані» до ціни товару	1
14	Неттінгові операції	2
15	Хеджування та спекуляція	1
	Разом	18

Для студентів денної форми навчання -1 індивідуальна домашня робота

8. Методи навчання

Основними формами навчальної роботи при вивченні дисципліни є лекційні та семінарські заняття. Лекції проводяться з базових питань міжнародної макроекономіки, містять узагальнений теоретичний матеріал, які є базою для самостійної роботи студентів. В процесі читання лекцій увага концентрується на найбільш складних питаннях досліджуваної теми, додаються рекомендації для самостійної роботи над відповідними темами. Формами навчання виступають інформативні, аналітичні та проблемні лекції. Під час викладання курсу використовуються наступні методи навчання:

- розповідь – для оповідної, описової форми розкриття навчального матеріалу;
- пояснення – для розкриття сутності певного явища, закону, процесу;
- бесіда – для усвідомлення за допомогою діалогу нових явищ, понять;
- ілюстрація – для розкриття предметів і процесів через їх символічне зображення (малюнки, схеми, графіки);
- практична робота – для використання набутих знань у розв'язанні практичних завдань;
- аналітичний метод – мисленнєвого або практичного розкладу цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак;
- індуктивний метод – для вивчення явищ від одиничного до загального;

- дедуктивний метод – для вивчення навчального матеріалу від загального до окремого, одиничного;
- проблемний виклад матеріалу – для створення проблемної ситуації.
- евристичний метод;
- дослідницький метод;
- дискусійний метод;
- імітаційні та неімітаційні (ігрові, неігрові) методи;
- метод ситуативного моделювання;
- кейс-методи.

9. Методи контролю

Навчальна дисципліна «Економічні ризики у міжнародних транзакціях» викладається за кредитно-модульною системою організації навчального процесу. Тематика дисципліни розрахована на 2 змістовних модулів, які містять 14 тем та індивідуальне завдання. Підсумкова кількість балів виставляється як сума балів за усіма поточними формами контролю та підсумковим контролем, передбаченими робочою програмою навчальної дисципліни. Методи контролю: поточний контроль (контроль відвідування занять студентом, усне опитування, фронтальне опитування, індивідуальне опитування, письмові контрольні роботи, доповіді, розв'язання ситуаційних завдань, написання есе); підсумковий контроль (екзамен – форма підсумкового контролю, яка полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу з певної дисципліни та на підставі результатів виконання ним певних видів робіт на семінарських заняттях та на самостійній роботі, а також завдань до екзамену, які складаються з 2 теоретичних завдань, 5 категорій, ситуативного завдання і тестів). Сумарний результат містить 100 балів.

Для студентів заочної форми навчання: захист контрольної роботи, розв'язання задачі, тестування, іспит.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Кожен змістовний модуль оцінюється за 100-бальною шкалою.

Під час контролю враховуючи наступні види робіт:

- активність роботи студента на семінарському занятті оцінюється до 15 балів максимум;
- захист самостійного домашнього завдання студента оцінюється до 7 балів;
- аудиторна контрольна робота – до 70 балів
- ведення конспекту -1-2 бали.

Підсумковий контроль визначається як середня двох контролів за перший та другий змістовні модулі.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Шкала оцінювання: національна та ECTS			
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Плани семінарських занять, питання та тестові завдання з дисципліни “Економічні ризики у міжнародних транзакціях” для студентів спеціальності 7.030403 “Міжнародні економічні відносини” / Укл.: Мелешенко А.І. – Запоріжжя: ЗНТУ, 2017. - 19 с.
2. Мелешенко А.І., Гамов М.С. Ринок цінних паперів та механізми функціонування світових фондових бірж. Навчальний посібник. – Запоріжжя: Інтер-М, 2014. – 144 с.
Рекомендовано Міністерством освіти і науки України як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів (протокол № 1/11 - 5042 від 07.04. 2014 р.)
3. Мелешенко А.І. Міжнародний рух капіталу та економічні ризики України в умовах фінансових криз/ А.І. Мелешенко, М.М. Ситников // Науково-практичний журнал “Інвестиції практика та досвід”. - червень 2018. - №11 - С.55-59.
4. Мелешенко А.І. Міжнародні особливості світового руху капіталу у до кризовий (2007-2009 рр.) та посткризовий періоди в умовах глобалізації/ А.І. Мелешенко, І.О. Лазнева // Науково-практичний журнал “Інвестиції практика та досвід”. - грудень 2017. - №23 - С.34-38.

12. Рекомендована література

Базова

1. Івченко І.Ю. Економічні ризики. / І.Ю. Івченко. – К., 2004. – 267 с.
2. Рэдхед К., Хьюс С. Управление финансовыми рисками. / Л. Рэдхед. - М., 1996. – 287 с.
3. Івченко І.Ю. Моделювання економічних ризиків і ризикових ситуацій. / І.Ю. Івченко. – К., 2007.- 239 с.
4. Вітлінський В.В., Верченко П.І. Аналіз, моделювання та управління економічним ризиком: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц.–К.: КНЕУ, 2000. – 292с.
5. Вітлінський В.В., Наконечний С.І., Шарапов О.Д. Економічний ризик і методи його вимірювання: Підручник.–К.: ІЗМН, 1996.–400
6. Колб Роберт У. Что такое фьючерсные рынки / Пер. с англ. – М.: Филинъ, 2006. – 320 с.
7. Станчук С.П. Проблеми залучення іноземних інвестицій в регіонах України // Формування ринкових відносин в Україні. – К., 2004. – Вип.9 (40). – С. 165-167.
8. Матвійчик А.В. Аналіз і управління економічним ризиком. / А.В. Матвійчик. - К., 2003. - 248 с.
9. Стігліц Дж. Глобалізація та її тягар / Пер. з англ. – К.: Вид. Дім "КМАкадемія", 2003.– 252с.
10. Суторміна В.М. Фінанси зарубіжних корпорацій: Підручник. – К.: КНЕУ, 2004. – 566 с.
11. Бочарников В.П., Репецкий С.М., Захаров К.В., Цыганок А.В., Ткрило Ю.Г., Репецкая Ю.В. Риски во внешнеэкономической деятельности предприятий. – К.: ООО Интергид, 1997.–124 с.
12. Брейли Р., Майерс С. Принципы корпоративных финансов / Пер. с англ. – М.: Олимп–Бизнес, 1997.–1120 с.
13. Брігхем Є.Ф. Основи фінансового менеджменту: Пер.з англ. – К.: Молодь, 1997. – 1000 с.
14. Буренин А.Н. Рынки производных финансовых инструментов.– М.: ИНФРА–М, 1996. – 368 с.
15. Бхагвати Дж. В защиту глобализации / Пер. с англ. – М.: Ладомир, 2005. – 448 с.
16. Ван Хорн Дж. Основы управления финансами / Пер. с англ. – М.: Финансы и статистика. – 1995. – 519 с.

17. Кандинская О.А. Управление финансовыми рисками. / О.А. Кандинская.-М.: «Косалтбюро», 2000. – 270 с.

Допоміжна

1. Степаненко А. С. Венчурне фінансування інвестицій і перспективи його використання в Україні //Фінанси України. – 1997. – №3. – С. 46-61.
2. Вітлінський В.В., Великоіваненко Г.І. Фінансовий ризик і методи його вимірювання//Фінанси України.–2000.–№5.–С.13–24.
- 3.Турбина К. Е. Инвестиционный процесс и страхование инвестиций от политических рисков. – М.: Изд. центр «Анkil», 1995. – 78 с.
4. Уильям Ф.Ш., Гордон Дж.А., Бейли Дж.В. Инвестиции / Пер. с англ. – М.: ИНФРА-М, 1999. – 580 с.
5. Україна в цифрах у 2006 році: Статистичний довідник. – К.: Консультант, 2007. – 456 с.
6. Гаврилюк О.В. Іноземне інвестування і структурна трансформація в країнах перехідної економіки //Фінанси України.– 1998.– №7.– С.54–66.
7. Гаврилюк О. Методи регулювання діяльності іноземних інвесторів у країнах–реципієнтах // Економіка України. – 2000. – №3. – С.79–87.
8. Гайдучкий П.І.. Основні тенденції міжнародних інвестиційних процесів // Статистика України . –2003.–№1.–С. 51
9. Гальчинський А.С. Суперечності реформ у контексті цивілізаційного процесу. – К.: Українські пропілеї, 2001. – 320 с.
- Кириченко О., Кавас І., Ятченко А. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності. Навчальний посібник.-К.: Видавничий дім "Фінансист", 2000.-635 с.
10. Клименюк М.М., Брижань І.А. Управління ризиками в економіці: Навч. посібник. – К.: Просвіт, 2000.-256 с.
11. Колб Роберт У. Финансовые деривативы / Пер. с англ. – М.: Филинь, 1997. – 359 с.
12. Сохацька О.М. Ф'ючерсні ринки: Історія, сучасність, перспективи становлення в Україні,. - Тернопіль: Економічна думка, 1999. - 408 с.
13. Колосов О.Є. Напрямки трансформації інвестиційної політики України в контексті сучасних тенденцій іноземного інвестування // Фінанси України. - 1998. - № 9. - С.70-81.
14. Котиков В., Нэйл Дж. Хедж–фонды: Игра на рынке по новым правилам. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2006. – 184 с.
15. Кривов В.Д. Особенности инвестиционных рисков. – Вестник банковского дела. – 2000. – № 7. – С. 10–15.
16. Кульчицький М.І. Інвестиційне забезпечення розвитку виробничої сфери //Фінанси України. – 1998. – № 5. – С. 11-13.
17. Лазебник Л.Л. Інвестиційний клімат та економічна мотивація іноземного інвестування в Україні // Фінанси України. - 1997. - № 4. - С. 82-89.
18. Лапуста М.Г., Шаршукова Л.Г. Риски в предпринимательской деятельности. – М.: ИНФРА-М, 1998. – 224 с.
19. Леверетт Э.Дж. младший. Организация и политика службы управления риском / Современное управление. Энциклопедический справочник / Пер. с англ. Том второй. – М.: Издатцентр, 1997. – С. 233–259.
20. Лук'яненко Д.Г., Мозговий О.М., Губський Б.В. Міжнародна інвестиційна діяльність: Підручник / За ред. Д.Г.Лук'яненка. - К.: КНЕУ, 2003. - 387 с.
21. Зав'ялова О.В. Державне регулювання прямих іноземних інвестицій // Фінанси України. – 1997. – № 4. – С. 73–81.
22. Журавка Ф.А., Русаненко И.С. Золотые и валютные оговорки как метод хеджирования валютных рисков во внешней торговле // Вісник Української академії банківської справи. – 2000. – №2. – С. 67–70.
23. Журавка Ф.О. Операції «а–форфе» як один із методів страхування валютних ризиків // Вісник Української академії банківської справи. –№4. – 1998. – С.37–40.
24. Зав'ялова О.В. Прямі іноземні інвестиції та реструктуризація економіки України // Реструктуризація економіки та раціоналізація експортно–імпоротної політики України. –

- Збірник наукових праць. – Вип. 11. – К.: ІСЕМВ НАН України, 1997. – С. 16–17.
51.
25. Захарін С. В. Моніторинг інвестиційного клімату // Фінанси України. – 2001. – № 1. – С. 111–118.
26. Захаров К.В., Цыганок А.В, Бочарников В.П, Захаров А.К. Логистика, эффективность и риски внешнеэкономических операций.–К.:ИНЭКС, 2001.–237
27. Дамаскіна М.В. Реалії та умови існування інвестиційних ризиків в Україні. – Науковий вісник Київського гуманітарного інституту. – 2008. – № 1. – Серія: економічні науки. – С. 90–93.
28. Дамаскіна М.В. Управління інвестиційними ризиками транснаціональних корпорацій в Україні. – Зовнішня торгівля: право та економіка. – 2007. – № 4. – С. 39–43.
29. Данкан К. Функции управления в условиях риска / Современное управление. Энциклопедический справочник / Пер. с англ. Том второй. – М.: Издатцентр, 1997. – С. 123–129.
30. Дафт Р. Менеджмент / Пер. с англ. – СПб.: Питер, 2000. – 832 с.
31. Де Ковни Ш., Такки К. Стратегии хеджирования. – Пер. с англ. – М.: ИНФРА–М, 1996.– 208 с.
32. Перар Ж. Управление международными денежными потоками. – М.: Финансы и статистика, 1998. – 208 с.
33. Плотніков О.В. Фінансовий менеджмент у транснаціональних корпораціях: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2004. – 252 с.
34. Попова А. Оценка эффективности методов снижения инвестиционных рисков и разработка стратегии риск-менеджмента// Бизнес информ. – 2000. – №1. – С. 31-36.
35. Портер М. Конкуренция. Пер с англ. – М.:Вильямс, 2005. – 608 с.
36. Руденко Л.В. Управління потоками капіталів в сучасній бізнес-моделі функціонування транснаціональних корпорацій: Монографія. – К.: Кондор, 2004. – 480 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Центр документації ЕС Інститута Європи РАН <http://www.edc-aes.ru/site/en/link.html>
2. EU Economic and Monetary Union [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.eurunion.org/News/eunewsletters/EUFocus/2009/EUFocus-EMU-Jan2009.pdf>
3. Europe-**Policy areas**: Economic and Monetary Affairs [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://europa.eu/pol/emu/index_en.htm
4. Ринок фінансових послуг: ukrreferat. [Електронний ресурс] / М.В. Стецько – 2008 – Режим доступу: http://www.ukrreferat.com/lib/finans/ryn_fin_posl_lekc/index.htm
5. Аналіз стану фондового ринку України і тенденції його розвитку: 2007 – Режим доступу: http://ua-referat.com/Аналіз_стану_фондового_ринку_України_та_тенденції_його_розвитку
6. Технічний аналіз цінних паперів:[Електронний ресурс]//Библиотека «Ценные бумаги Украины» - 2002 - № 11-12. – Режим доступу: http://www.securities.org.ua/securities_journal/review.php?num=9&pub=96

